

žival i na svých novostavbách, dokázal se od něj oprostit ve prospěch čisté dekorativnosti, jak dokládají zachované návrhy i zbytky vybavení z císařského vlaku Orleánské železniční společnosti z roku 1856.

Závěr výstavy připomněl Viollet-le-Ducovu pedagogickou a publikační činnost. Obě tyto aktivity propojuje Viollet-le-Ducova potřeba předat nabyté vědomosti a ověřené metody práce, které se výrazně lišily od akademického způsobu výuky, proti němuž se vždy stavěl. Rekonstruovaná pracovna Viollet-le-Duca ukázala pozoruhodné množství původního vybavení. V linii úvah o vzdělávání je třeba chápat i rekonstrukci části původní expozice muzea Sculpture comparée / Srovnávací plastiky, které vzniklo z iniciativy Viollet-le-Duca v roce 1882. Sbírky tohoto muzea tvořené sádrovými odlitky francouzského, zejména středověkého sochařství (a architektonické plastiky), které byly srovnávány s příklady sochařství zahraničního i antického, komponovaného přesně podle požadavků jeho iniciátora, tvoří jednu ze základních kolekcí dnešního muzea architektury v paláci Chaillot.

Autoři výstavy pod vedením Jeana-Michela Léniauda, dlouholetého „viollet-le-ducovského“ badatele, dle mého názoru úspěšně splnili svůj cíl, na výseku z ohromné práce Viollet-le-Duca ukázat četnost možných pohledů na umělecký temperament této zajímavé osobnosti. Výstava představila dobové fotografie, portréty, osobní dokumenty a korespondenci, vlastní Viollet-le-Ducovy kresby, malby, projekty, návrhy užitého umění, kresby a malby dalších umělců či jimi realizované návrhy Viollet-le-Ducovy; dále makety dobové i recentní, sádrové doplňky katedrální plastiky, předměty liturgické i výzdobné prvky sakrálních i civilních staveb, rukopisy, tiskopisy, mapy, nábytek.

Přestože zde byla patrná snaha o „objektivní“ pohled na jeho dílo i osobnost, přece jen zde pocítujeme ocenění Viollet-le-Duca jako toho, kdo významnou měrou přispěl k identifikaci složek tvořících národní památkové dědictví. Badatel lačný nového zhodnocení jeho rekonstrukčního přístupu měl možnost poučit se či podebatovat na celodenní konferenci věnované aktuálnosti této osobnosti. Druhá konference byla soustředěna na pedagogickou činnost Viollet-le-Duca.

Výstava ukazuje, že nejen tematicky zaměřené výstavy, ale i ty monografické mohou přinášet nové úhly pohledu a plně uspokojit odborného i laického diváka. Lze jen doufat, že se takto kvalitně připravené projekty věnované významným architektům 19. i 20. století vrátí i do našich výstavních síní.

Při příležitosti výstavy byl vydán nejen stejnojmenný katalog – monografie Viollet-le-Duca (Norma 2014, 260 stran, 200 reprodukcí, kolektivní dílo pod vedením Laurence de Finance a Jeana-Michela Léniauda), ale i četné další publikace včetně reprintů vlastních Viollet-le-Ducových knih.

Radmila VESELÁ

SUMMARY 1/2015

The development of architectural-historical research in the Czech Republic: from the middle 20th century until 1989

Jana PAŘÍZKOVÁ ČEVONOVÁ

Keywords: architectural-historical research, Dobroslav Líba, SÚRPMO, methodology, history of research

In a historical overview, the study deals with the development of architectural-historical research in the Czech lands from the 19th century to its methodical stabilization within the practice of the State Institute for the Reconstruction of Historical Towns and Buildings (SÚRPMO). The gradual transformations of design and preparation under the influence of art history, heritage protection, and related architectural practice are monitored. Attention is given to the individual contributions of knowledgeable scientists as well as to developments conditional to the change of tasks and institutionalization. The second part of the study covers the period from the middle 20th century until 1989. At that time, architectural-historical research definitively gained the character of a stabilized and sophisticated methodology, particularly in the context of the demanding tasks of the independent design institute of SÚRPMO in the third quarter of the 20th century under the leadership of art historian Dobroslav Líba and later Jan Muk. The primary objective of the SÚRPMO research was to obtain a relevant professional basis which would serve as documentation on one hand and for establishing heritage protection and ensuring optimal conservation on the other. The findings thus obtained are undoubtedly a scientific contribution as well, enriching other disciplines including art history. The SÚRPMO method of architectural-historical research later became the foundation for a still valid methodology of the Heritage Institute (author Petr Macek), but also became part of university education (e.g. the curriculum of František Kašička). From the outlined developments of construction historical research, it was seen, among other things, that the fundamental contribution to the existing development of the construction historical research method is a complexity of knowledge, conditional to the teamwork of specialized professionals.

The Strasbourg Court and Cultural Heritage Protection in Europe

Jan MALÍŘ

Keywords: ECHR, ECtHR, right to peaceful enjoyment of property, cultural heritage, protection and access

The present article analyzes the existing case-law of the European Court of Human Rights (ECtHR) which pertains to cultural heritage protection and access to cultural heritage. While this case-law is often criticized for seeing cultural heritage issues too narrowly through the prism of interferences with the right to peaceful enjoyment of property under Article 1 of Protocol 1 to the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR), the article argues that the impact of this case-law is not negligible.

The important period of 1989–2014 in the development of our historic towns

Karel KIBIC

Keywords: urbanism, history of conservation, heritage reservations, heritage zones, urban reconstruction

In a balanced and clear method, the article addresses the development of the protection of towns and urban planning after 1989 with regard to the previous period. The introductory part of the article addresses the actual formation of institutional protection of historic town centers in the 1950's, which coincided with the establishment of the first heritage reservations and the establishment of programs for their comprehensive recovery. Following on this is a brief outline of the development of urban heritage protection up to 1989 with a focus on the development of legislation and on the most important reconstruction projects. The second part is devoted to the characteristics of the situation after 1989, particularly to the issue of increasing the number of generally protected heritage areas and to general transformations in the approach to the protection and restoration of historical sites, which is characterized on the one hand by the influx of new investments, and by the Czech Republic's accession to international conventions on the protection of monuments and landscapes on the other.

ERRATA

V čísle 3/2014 jsme zapomněli uvést, že příspěvek Josefa Štulce Padesát let Benátské charty vznikl z institucionální podpory Ministerstva kultury ČR DKRVO – dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace v roce 2014.